

RAPPORT

Hvor stor andel av kulturnæringen i Møre og Romsdal drives med offentlig støtte?

MENON-PUBLIKASJON NR. 37/2012

Oktober 2012

Av Anne Espelien

MENON
Business Economics

Innhold

1.	Innledning	2
2.	Flest sysselsatte i kulturnæringen som ikke mottar støtte.....	2
3.	Størst vekst i verdiskaping blant de som ikke mottar støtte	3
4.	Bedriftene med offentlig støtte tar ut høyest driftsmargin	6

Rapporten er skrevet på oppdrag fra Møre og Romsdal Fylkeskommune og er en tilleggs leveranse til hovedprosjektet som kartlegger kulturnæringens status og utvikling i fylket.

Anne Espelien

Prosjektleder

1. Innledning

Noen av bransjene i norsk kulturnæring mottar offentlig støtte til drift. En støtte som har økt den siste perioden som en følge av den rødgrønne regjeringens kulturløft. En årsak til at bedriftene mottar støtte kan være at de skal oppfylle en samfunnsrolle. Eksempelvis aviser som får pressestøtte eller museum og teatre som mottar midler for å sikre opprettholdelse av kulturtilbud.

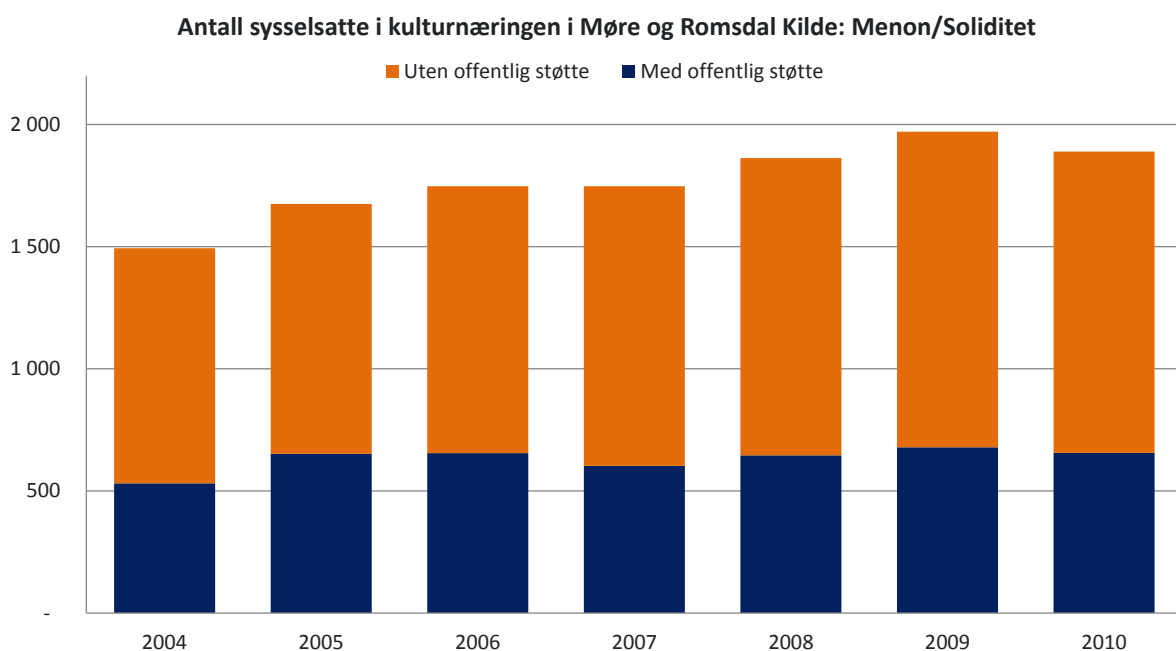
Denne rapporten deler kulturnæringen inn i to grupper. De som mottar offentlig støtte og de som ikke gjør det. Grovt sett finner vi aviser, teater, opera, museer i den gruppen som mottar offentlig støtte, mens resten av bedriftene er kategorisert uten støtte. De største bedriftene som ikke mottar støtte finner vi innen en rekke undergrupper i kulturnæringen. Eksempelvis ligger trykkeriene her eksempelvis Polaris Trykk Ålesund, design slik som Devold of Norway, Ålesund Fotball og andre opplevelsesaktiviteter, arkitektkontorer og Tind Spekevere for å nevne noen. Bedrifter som mottar midler fra eksempelvis Innovasjon Norge eller støtte til enkeltprosjekter fra Fylkeskommunen eller kommunen er i denne rapporten ikke klassifisert som bedrifter som mottar støtte fra det offentlige.

Todelingen av næringen viser at det er flest sysselsatte i den delen av kulturnæringen som ikke mottar støtte fra det offentlige. Det er også her verdiskapingen i stor grad skjer. Derimot oppnår bedriftene som mottar støtte fra det offentlige klart bedre driftsmargin.

2. Flest sysselsatte i kulturnæringen som ikke mottar støtte

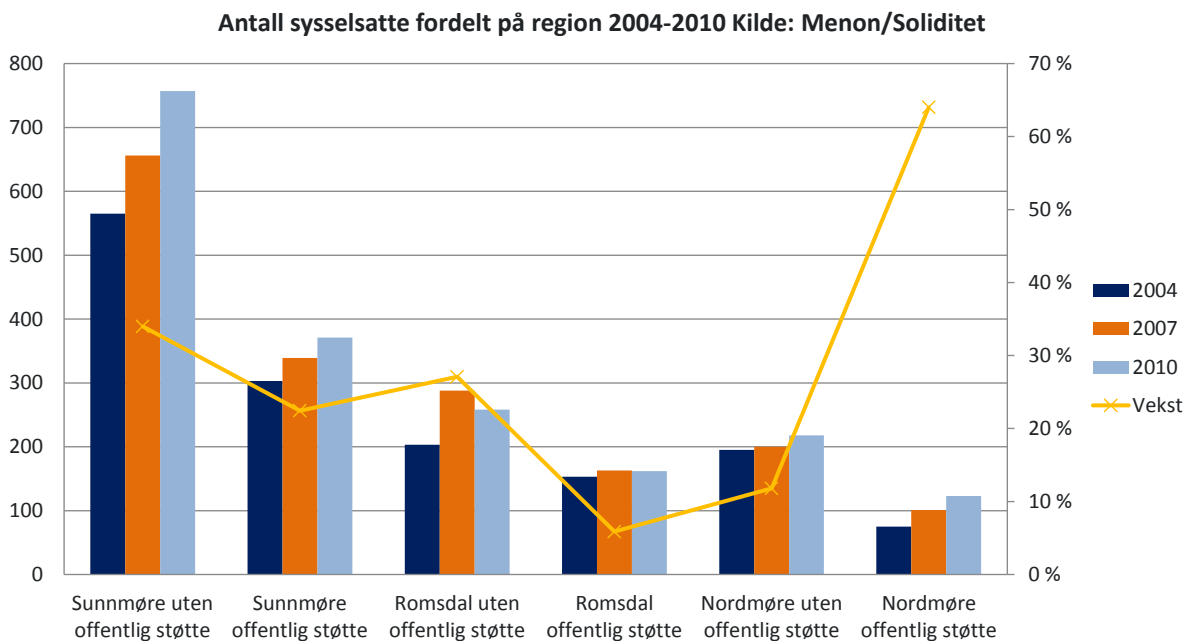
To tredjedeler av de sysselsatte jobber i den delen av kulturnæringen som ikke mottar støtte til drift. Figuren under viser at denne fordelingen holder seg relativt stabilt over tid, selv om det var noe høyere i 2005 og 2006. Sysselsettingsveksten har over de siste seks årene vært sterkest i den delen av næringen som ikke mottar støtte fra det offentlige på 28 prosent, fem prosentpoeng sterkere enn veksten i gruppen som ikke mottar offentlig støtte.

Figur 1 Antall sysselsatte

Figuren under viser fordelingen av antall sysselsatte i absolutte tall og vekst på region. Sunnmøres posisjon som ledende region målt i antall sysselsatte kommer tydelig frem. Ikke bare finner vi flest sysselsatte i denne regionen, men også antall sysselsatte i den delen av næringen som mottar støtte for det offentlige er større enn i resten av regionene uansett gruppe. Selv om antall sysselsatte i gruppen som mottar offentlig støtte på Nordmøre kan vise til sterkest vekst utmerker Sunnmøre seg ved også å kunne vise til nest høyest vekst i sysselsatte i perioden. I samtlige regioner, unntatt for Nordmøre, er veksten i antall sysselsatte høyere i den delen av næringen som ikke mottar offentlig støtte.

Figur 2 Antall sysselsatte fordelt på region

På Nordmøre er det primært Tidens Krav, Operaen i Kristiansund og Stiftelsen Nordmøre Museum som skaper den sterke sysselsettingsveksten i gruppen med bedrifter som mottar offentlig støtte. Dette til stor forskjell fra Romsdal, der denne gruppen har klart lavest sysselsettingsvekst. Den lave veksten skyldes Romsdal Budstikke som oppgir en halvering av antall sysselsatte fra 2004¹. Få bedrifter, samt denne halveringen av antall sysselsatte gir den lave veksten i Romsdalsbedriftene som mottar støtte fra det offentlige.

3. Størst vekst i verdiskaping blant de som ikke mottar støtte

Verdiskapingsveksten i kulturnæringen i Møre og Romsdal skjer i størst grad i den delen av næringen som ikke mottar støtte fra det offentlige. Figuren under viser fordelingen i absolutte tall, samt indeksert vekst der 2004 er startåret. Den prosentvise fordelingen målt i verdiskaping mellom henholdsvis de bedriftene som mottar offentlig støtte og de som ikke gjør det er 38 og 62 prosent. Dette gir en noe høyere andel til de bedriftene som mottok støtte enn målt i sysselsetting.

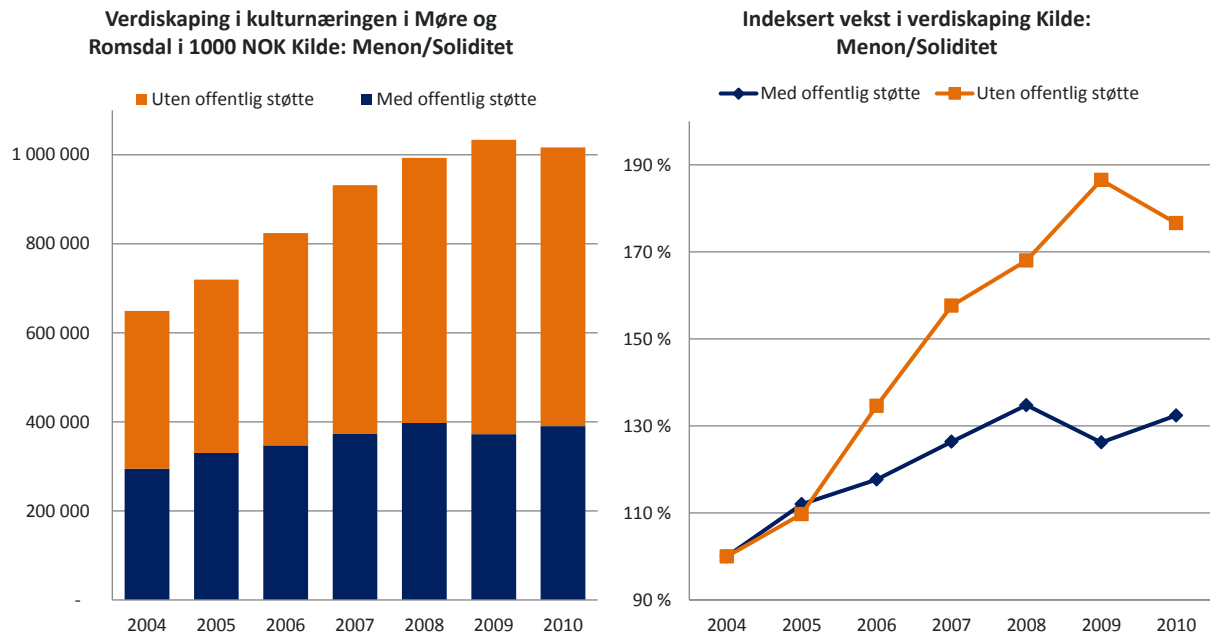
Mens andelen av sysselsettingen som er knyttet til bedrifter som mottar støtte fra det offentlige holder seg relativt stabilt faller andelen verdiskaping knyttet til bedrifter med offentlig støtte gjennom hele perioden, fra 45 prosent i 2004 ned til 38 prosent i 2010.

¹ Antall sysselsatte viser antall faste ansatte i en bedrift. Har bedriften knyttet til seg selvstendig næringsdrivende på kontrakt er ikke disse en del av tallmaterialet.

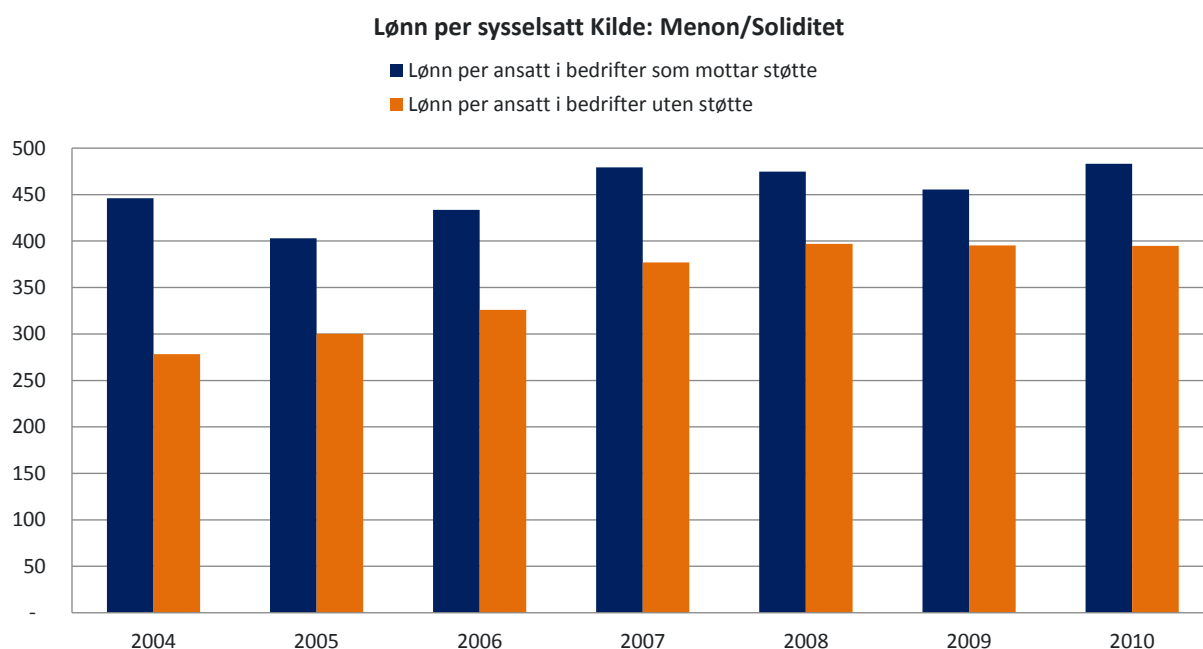
Veksten i verdiskaping i fylket drives i stor grad av bedriftene som ikke mottar offentlig støtte til drift. Mens bedriftene som mottar offentlig støtte kan vise til en moderat vekst på 32 prosent fra 2004 til 2010 er denne på 77 prosent for de bedriftene som ikke mottar støtte.

Figur 3 Verdiskaping i kulturnæringen i Møre og Romsdal

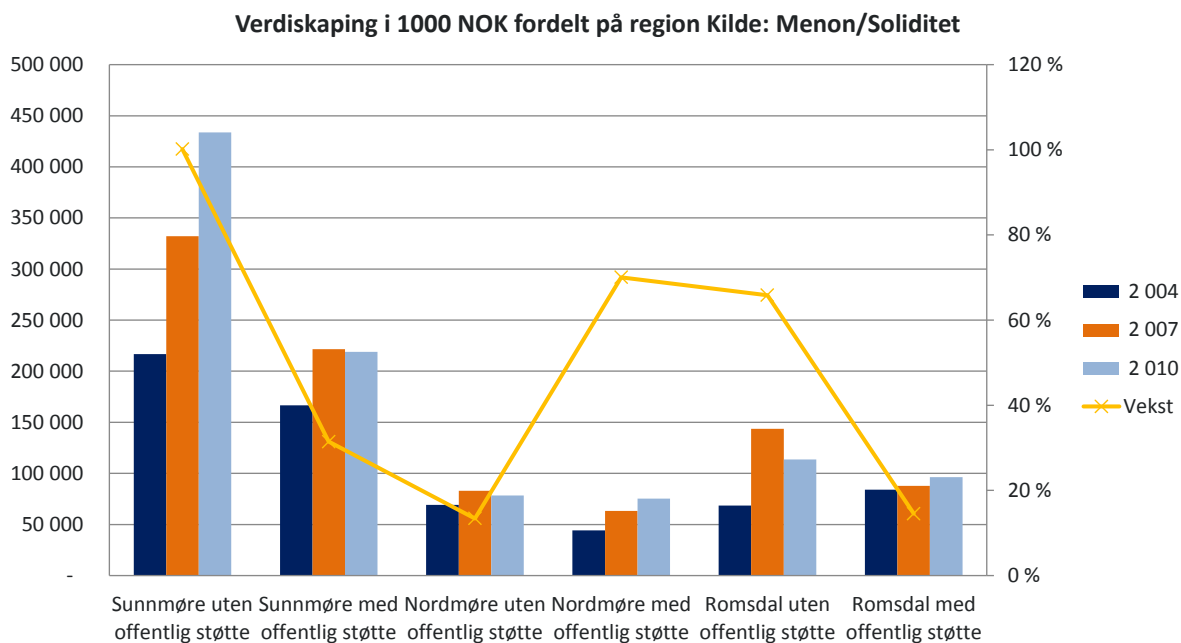
Det regnskapsmessige uttrykket for verdiskaping er lønn og EBITDA. I figuren nedenfor har vi fremstilt lønnsnivået til kulturnæringen i Møre og Romsdal. Figuren viser at lønnsevnen er størst i de delene av kulturnæringen som drives uten støtte fra det offentlige. Mens lønnsutviklingen i den delen av næringen som mottar offentlig støtte ser ut til å ha stagnert fra 2008 viser figuren en liten vekst for den andre delen av næringen.

Figur 4 Lønn per sysselsatt

Fordeler vi verdiskapingen utover regionene kommer ikke uventet Sunnmøre ut som den største regionen. Det er også i denne regionen vi finner sterkest vekst i verdiskaping i perioden. Dette til forskjell fra sysselsetting da Sunnmøre endte på andreplass bak Nordmøre med hensyn til vekst. Både nyetableringer og en generell vekst i verdiskapingen til de største bedriftene driver veksten i verdiskaping på Sunnmøre.

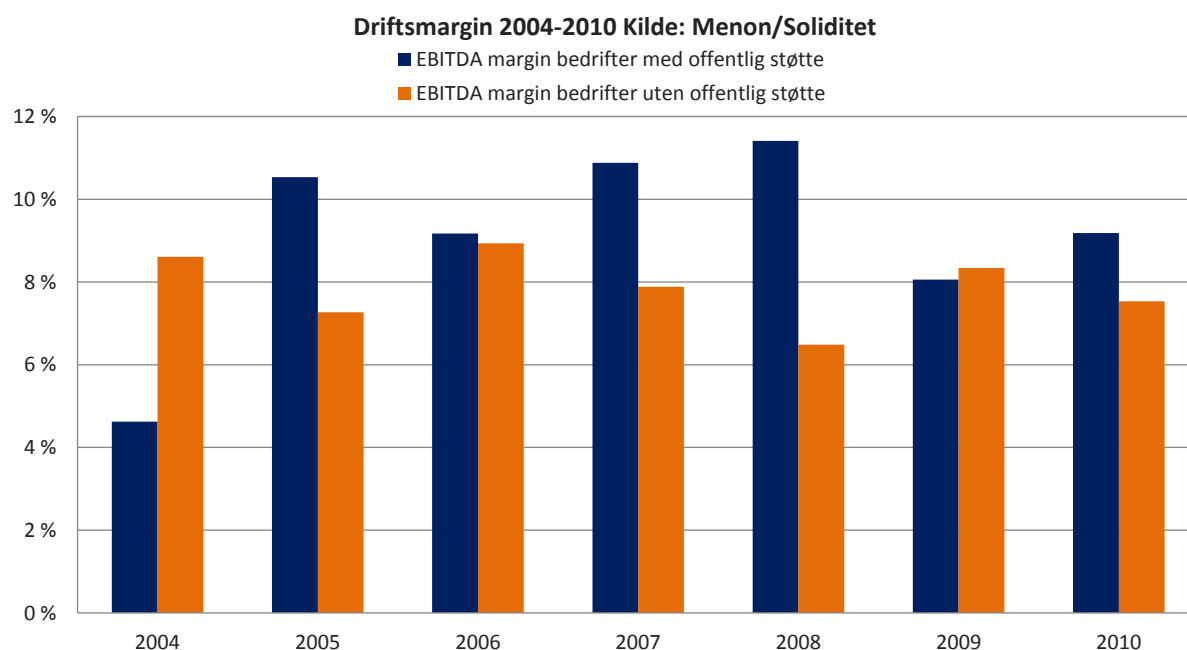
Figur 5 Verdiskaping fordelt på regioner

4. Bedriftene med offentlig støtte tar ut høyest driftsmargin

Som mål for lønnsomhet er driftsmargin lagt til grunn. Driftsmarginen forteller oss hvor mye bedriftene sitter igjen med per omsatte krone. En høy driftsmargin betyr at en bedrift får mye igjen per omsatt krone. Figuren under viser driftsmarginer fordelt på de bedriftene som mottar støtte fra det offentlige og for de som ikke gjør det. Figuren viser tydelig at det er de bedriftene som mottar offentlig støtte som er mest lønnsomme og som kan ta ut høyest driftsmargin. Med unntak av 2004 og 2009 har driftsmarginene til bedrifter som mottar støtte ligget høyest.

Figur 6 Driftsmarginer for kulturnæringen

Det er i vanskelig å se noe mønster for lønnsomheten til de som mottar støtte og de som ikke gjør det når vi fordeler resultatene på regioner. Figuren under viser dette. Det er betydelige variasjoner, både mellom de to gruppene, fra år til år og mellom de tre regionene. Er vi mest interessert i å se på utviklingen for de bedriftene som ikke mottar støtte finner vi at trenden er nedadgående for bedriftene på Nordmøre, relativt jevn for bedriftene på Sunnmøre og at dette svinger betydelig for bedriftene i Romsdal.

